

Förord

Bästa läsare!

Välkommen att läsa artiklar i detta nya nummer av Techne Serien, det tredje numret under år 2021. I numret finns sex artiklar vars gemensamma nämnare kan reduceras till ordkonstruktionerna samskapande, meningsskapande och tvärvetenskapande. Den första artikeln *Video Data Analysis for Tracing Emotional Aspects of Collaborative Design and Making Processes* av Tiina Paavola, Kaiju Kangas, Sirpa Kokko, Sini Riikonen, Varpu Mehto, Kai Hakkarainen och Pirita Seitamaa-Hakkarainen, beskriver införandet av en systematisk analys på tre nivåer för videoanalys, för att spåra emotionella aspekter av en Makercentrerad samarbetsdesign och tillverkningsprocess. För analys av longitudinella samarbetsprocesser utvecklades den visuella analysmetoden Making-Process-Rug, som möjliggör spårning av materialmedierade verbala och förkroppsligade tillverkningsprocesser. Metoden exemplifieras genom en fallstudie där en grupp elever i årskurs 7 använde traditionella och digitala tillverkningsmetoder för att uppfinna, designa och tillverka artefakter. Datamaterialet utgörs av 11 timmar videofilm som analyseras på tre nivåer bestående av makro, mellanliggande och mikro nivå. Resultaten visar att metoden för att identifiera känslor från videodata har potential för pedagogisk forskning inom olika områden, men att kulturspecifika uttryck och tolkningar av känslor kräver särskild uppmärksamhet i fortsatt metodutveckling.

I den andra artikeln *Laddad slöjd – slöjdkunnande och slöjdföremåls meningsskapande*, strävar Marlène Johansson att utifrån slöjdforskning och historiska, sociala och kulturella grunder ge en översiktlig bild och lyfta fram hur slöjd, slöjdkunnande och slöjdföremål kan uppfattas 'laddade' på olika vis. Artikeln inleds med beskrivningar om olika redskaps och föremåls laddningar. Med hjälp av en sax, en nål och en jeansväska illustreras hur olika varianter av respektive redskap har olika laddningar. En sax är inte bara en sax, den kan t ex vara en fårklippningssax, leksakssax i plast, tillklippningssax, plåtsax, kirurgsax, taggsax, broderisax, knapphålssax eller frisörsax, var och en med sin egen form, sitt eget specifika användningsändamål och laddning. Johansson belyser vidare hur skolslöjd och slöjdkunnande ger och ges laddningar samt för resonemang om slöjdkunnande och slöjdföremåls meningsskapande i och utanför skolan. Artikeln avslutas med att lyfta fram behovet av en breddad syn på slöjdens kunskapsform, och vad det kan innefatta att arbeta i hela processer utifrån idéer, olika material och redskap till ett fysiskt föremål.

Artikeln *"Det blir ofte vanskelig å få til de tverrfaglige greiene" Et lærerperspektiv på tverrfaglighet* av Torunn Paulsen Dagsland tar läsaren till tvärvetenskapliga utmaningar och möjligheter som den nya läroplanen för den norska grundutbildningen ger. Artikeln belyser hur den övergripande delen av läroplanen beskriver begreppet tvärvetenskapligt som en pedagogisk princip och hur detta tillåter lärare att konstruera sin egen förståelse för vad ett tvärvetenskapligt tillvägagångssätt är, och hur olika former av tvärvetenskaplig undervisning kan formas. Undersökningen bygger på dokumentanalys och intervjuer med tolv lärare i gymnasiet som undervisar i naturfag och i kunst og håndverk. Den teoretiska ramen för studien utgörs av Goodlads läroplansteori. Artikeln beskriver vad lärarna placerar i begreppet tvärvetenskapligt och hur de operationaliserar detta i sin undervisning. Studien visar att majoriteten av lärarna hävdar att tvärvetenskap innebär undervisning där ämnen integreras och glider in i varandra. Undersökningen visar dock att när lärarna ser på sin egen operationaliserade undervisning, märker de att de förstår och tillämpar den tvärvetenskapliga metoden på olika sätt.

Den fjärde artikeln utgörs av *Reasons for knitting blogging and its importance for crafting* av Katja Vilhunen, Sinikka Pöllänen and Harri Pitkäniemi. I artikeln beskrivs en studie om orsaker till varför

många som håller på med stickning, också väljer att blogga om sin verksamhet och hur bloggandet i sin tur stödjer hantverket. Studien genomfördes som en mixed-methods studie där det empiriska materialet insamlades genom två online enkäter under två olika år i samma grupp av finska bloggare, samt genom essäer skriva efter de senare enkäterna. Studiens kvantitativa data fokuserade på tidsrelaterade förändringar i bloggningen, medan det kvalitativa datat användes som klagörande beskrivningar. Resultaten visar att det fanns flera orsaker till bloggning om stickande. Orsakerna bestod av inspiration och materialisering, känsla av samhörighet och gemenskapsstöd, samt uppmuntran, reflektion och minnen. Studien antyder att stickning och bloggning kompletterade varandra, och att bloggningen stödde utvecklingen av bloggarnas stickning till en seriös fritidsaktivitet bestående av meningsfulla långsiktiga aktiviteter och tydliga mål.

Den femte artikeln i numret är skriven av Stina Westerlund och Marcus Samuelsson. Artikeln *Lära sig att stå ut – ett bidrag till diskussionen om varför vi har slöjd i skolan* fokuserar på den stundvis högljutt ställda frågan som svenska slöjdlärare får bemöta om slöjdens varande som läroämne. Forskarna förankrar diskussionen i teorier om motstånd och ledarskap. Datamaterialet i studien utgörs av tidigare insamlade videoobservationer som tar fasta på hur tre lärare förhåller sig till elever som möter externt eller internt motstånd under slöjdprocesser. Studien visar att lärarnas olika sätt att förhålla sig till, arbeta med och språkliggöra motståndet som eleverna upplever, gör att elevernas erfarenheter av motstånd i skolslöjden blir olika. Artikeln lyfter även fram diskursen om slöjd som ett roligt ämne och vad detta medför för både lärare och elever i stunder av motstånd. Avslutningsvis konstateras att lärares arbete att ge olika typer av stöd utifrån situation och individ är både komplext och utmanande. Enligt forskarna kvarstår det ett behov av att studera balansen mellan olika typer av stöd i slöjdundervisning samt vidareutveckla begrepp som fördjupat ringar in olika kvaliteter i hur lärare i slöjd leder undervisningen.

Numrets sista artikel, *Utbytesstuderandes erfarenheter av slöjd på universitetsnivå*, är skriven av Pia Brännkärr. I artikeln diskuteras universitetens internationalisering från ett mottagarperspektiv. Forskningsfrågan för studien lyder: Vilka erfarenheter synliggör utbytesstuderande från slöjdkursen de deltagit i? Det empiriska materialet består av 13 utbytesstuderandes skriftliga kursuppgifter från en slöjdkurs hösten 2018 vid Åbo Akademi. Genom tematisk analys och med hjälp av programmet Nvivo har studerandes texter analyserats och fem teman har skapats. Resultaten visar att utbytesstuderandes erfarenheter handlar om känslor och personlig utveckling, reflektioner gällande ämnesteknologi, den kommande lärarprofessionen, kontakten till och interaktionen med medstuderande och lärare, samt kopplingar och reflektioner till det omgivande samhället och hemlandet. Studien ger ett internationellt perspektiv på slöjdupplevelser, samt kunskap som hjälper mottagande universitet och lärare att i framtiden anpassa verksamheten så att studerande får bästa möjliga utbyte och erfarenhet.

Med dessa artiklar önskar jag er givande och tankeväckande lässtunder, och uppmanar er att aktivt använda Techne Seriens artiklar i utbildning och forskning. Tillsammans bidrar vi till att slöjdforskningen stärks och sprids!

En vacker sommardag i Vasa 2021,

Mia Porko-Hudd

Huvudredaktör